

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ КОЛЕДЖ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА

«Затверджую»
Голова приймальної комісії
_____ А.Т. Матвієнко
«_____» _____ 2018 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
*для вступників на основі повної загальної середньої освіти для здобуття
освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста*

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні предметної
екзаменаційної комісії з української
мови та літератури
від «12» квітня 2018 р.
Протокол № 1
Голова предметної екзаменаційної
комісії

_____ Н.М.Юша

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності є диктант. Пропоновані тексти відображають рівень розвитку сучасної української літературної мови, її жанрово-стильову диференціацію, синтаксичну ускладненість і гнучкість, лексичну повноту й багатство стилістичних засобів, граматичну усталеність, стан орфоепічної, граматичної та стилістичної унормованості.

Перевірці підлягають уміння: правильно писати слова на вивчені орфографічні правила та слова, визначені для запам'ятовування; ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації; належним чином оформляти роботу.

Тексти диктантів для проведення екзамену дібрані із художніх творів української класичної літератури, науково-публіцистичних статей відомих діячів науки і культури, журналістів. Тексти відповідають таким вимогам: змістовно цілісний, логічно завершений, ідейно навантажений уривок твору, зрозумілий і доступний абітурієнтам. Лінгвістичне наповнення текстів відповідає вимогам навчальної програми з дисципліни «Українська мова». Вони включають вивчені орфограми й пунктограми у різних синтаксичних конструкціях (у простих, ускладнених і складних реченнях), при прямій мові тощо.

Тексти лексично багаті, але не перенасичені архаїзмами, неологізмами, діалектизмами, що могло б утруднювати їх сприйняття слухачами.

При написанні диктанту абітурієнти повинні **знати**:

- основні орфоепічні, орфографічні, пунктуаційні правила;
- морфологічні ознаки та синтаксичну роль частин мови;
- загальні відомості про просте і складне речення, однорідні члени речення, речення із вставними словами, відомості про відокремлені та уточнюючі члени речення, пряму мову.

Абітурієнти повинні **вміти**:

- дотримуватися норм українського правопису;
- знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх;
- правильно писати слова з вивченими орфограмами;
- знаходити і виправляти орфографічні помилки;
- обґрунтовувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил.

Для проведення вступного випробування з української мови передбачається диктант, робота над яким триває одну астрономічну годину.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

№	Тема
I. Фонетика і графіка. Орфоепія і орфографія	
1	Правила вживання апострофа, м'якого знака. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків.
2	Написання слів іншомовного походження.
II. Будова слова, словотвір і орфографія	
3	Вимова і написання префіксів з- (зі-), с-, роз-, без-, пре-, при-, прі-. Змінювання і творення слів. Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів.
4	Правопис складних і складноскорочених слів.
III. Морфологія і орфографія	
5	Правопис відмінкових закінчень іменників. Правопис найуживаніших суфіксів. Велика буква у власних назвах.
6	Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників.
7	Правопис числівників.
8	Правопис займенників.
9	Правопис дієслів.
10	Правопис дієприкметників. Правопис дієприслівників.
11	Правопис прислівників.
12	Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс. Правопис сполучників разом і окремо. Написання часток бо, но, то, от, таки . Не з різними частинами мови. . Правопис вигуків.
IV. Синтаксис і пунктуація	
13	Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення. Члени речення (підмет і присудок; присудок простий і складений; додаток, означення, обставина) і способи їх вираження. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот. Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняль-них зворотах.
14	Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення. Тире в неповних реченнях.

15	Однорідні члени речення. Узагальнююче слово при однорідних членах реченнях. Однорідні й неоднорідні означення. Розділові знаки при однорідних членах реченнях.
16	Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки про них.
17	Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнюючі). Розділові знаки при відокремлених членах речення.
18	Складне речення , його типи. Складносурядне сполучникове речення. Складнопідрядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Складне речення з кількома підрядними.
19	Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні. Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому.
20	Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог. Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.

Правила проведення вступного екзамену з української мови

Для вступного диктанту добираються тексти, максимально насичені вивченими орфограмами й пунктограмами. За метою висловлювання це можуть бути тексти-розповіді, описи чи міркування. Проте частіше це тексти комбінованого типу, в яких органічно поєднуються елементи всіх типів з монологічною і діалогічною формою викладу.

Методика проведення вступного диктанту охоплює такі обов'язкові етапи:

- читання екзаменатором тексту диктанту в цілому;
- проведення лексико-семантичної роботи;

виразне читання кожного речення зокрема – абітурієнти повинні на слух сприйняти інтонаційний малюнок його;

- читання речення логічно виділеними частинами (двічі кожному);

перчитування викладачем речення в цілому – абітурієнти остаточно визначаються в пунктуації речення;

- роботи здаються вступниками одразу ж після перевірки за викладачем.

Після запису студентами (учнями) тексту диктанту не можна залишати роботи для самостійної перевірки. Психологічно це обґрунтовується так: у ході написання тексту увага абітурієнтів максимально концентрується, загострюється слух, активізується довільна пам'ять (пригадується необхідний лінгвістичний матеріал), а вже під час самоперевірки розумова напруга спадає (і це цілком природно!), закрадаються сумніви, непевність у написанні і в результаті – правильне написання найчастіше виправляється на неправильне.

Важливе значення для успішного написання контрольного диктанту має рівень оперативної пам'яті студента (учня) – уміння утримувати і відповідно відтворювати на письмі по ходу диктування фрази, логічні частини тексту. Нерозвинена оперативна пам'ять збиває з колективного ритму письма, спонукає до перепитування, заглядання увсебіч і врешті спричинює відставання.

Розвитку оперативної пам'яті приділяється увага у процесі проведення навчально-тренувальної роботи, зокрема застосування таких методичних прийомів, як вільні диктанти, перекази, навчальні диктанти, письмо по пам'яті тощо.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності є контрольний текстовий *диктант*.

1. *Перевірки підлягають* уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила і словникові слова, визначені для запам'ятовування; ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації; належним чином оформляти роботу.

Перевірка здійснюється фронтально за традиційною методикою.

2. *Матеріал для контрольного завдання*. Для контрольного текстового диктанту використовується текст, доступний для студентів (200 – 220 слів).

Примітка. При визначенні кількості слів у диктанті враховують як самостійні, так і службові слова.

3. *Одиниця контролю*: текст, записаний студентом з голосу викладача.

4. *Оцінювання*. Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв:

— **орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;**

— виправляються, але не враховуються такі орфографічні і пунктуаційні помилки:

1) на правила, які не включені до програми;

2) у словах з написаннями, що не перевіряються, над якими не проводилась спеціальна робота;

3) у передачі так званої авторської пунктуації;

— повторювані помилки (помилка у тому самому слові, яке повторюється в диктанті кілька разів), вважається однією помилкою; однотипні (помилки на те саме правило), але в різних словах, вважаються різними помилками;

— розрізняють грубі й негрубі помилки; зокрема, до негрубих відносяться такі:

1) у винятках з усіх правил;

2) у написанні великої букви в складних власних назвах;

3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;

4) у випадках, коли замість одного знака поставлений інший;

5) у випадках, що вимагають розрізнення *не і ні* (у сполученнях *не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...*);

6) у пропуску одного із сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;

7) у заміні українських букв російськими;

— п'ять виправлень (неправильне написання на правильне) прирівнюються до однієї помилки;

— орфографічні та пунктуаційні помилки на неопрацьовані правила виправляються, але не враховуються.

Нормативи оцінювання:

Кількість помилок	Бали
	на базі 11 класів
—	193 – 200
1 (негруба)	185 – 192
1	176 – 184
1+1 (негруба) – 2	167 – 175
3 – 4	158 – 166
5 – 6	149 – 157
7 – 8	140 – 148
9 – 10	132 – 139
11 – 12	124 – 131
13 – 14	116 – 123
15 – 16	108 – 115
17 – 18	101 – 107

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко О.М. Українська мова. Збірник диктантів. – К.: Грамота, 2012.
2. Зубков М. Збірник диктантів для випускників та абітурієнтів з української мови. - Харків: СПДФО Співак Т.К., 2007.
3. Зубков М. Українська мова. Універсальний довідник. - Харків: ВД «ШКОЛА», 2009.
4. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: Навчальний посібник – 9-те видання, стер. - К: Вища школа. 2009.
5. Орфографія української мови просто про складне / Радченко І. - К.: «Шкільний світ», 2008.
6. Плющ М.Я., Гринас Н.Я. Граматика української мови в таблицях: навчальний посібник. - К.: Вища школа. - 2004.
7. Терещенко В.М. Українська мова та література. Навчально-практичний довідник /В.М.Терещенко. – Х.:Торсінг плюс, 2012. – 384 с. : іл.
8. Тести. Українська мова. 5-12 класи/ За ред. д.філол.н. проф.Гуйванюк Н.В. - К.: Академія, 2009.
9. Українська мова: Заболотний В.В. та ін. Збірник підсумкових контрольних робіт з української мови. 9 клас: Державна підсумкова атестація. – К.: Літера ЛТД, 2015.
10. Шевелева Л.А. Українська мова. Новий збірник диктантів для 5 – 11 класів. – Х.: Ранок, 2016.
11. Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови: модульний курс. Навчальний посібник.- К: Вища школа, 2006. – 326 с.
12. Юшук І.П. Українська мова. Практикум з правопису української мови. - К.: Освіта, 2007.

